

تاریخ ادبیات پایه نهم

نام	تخلص	قرن	آثار	توضیحات
ابوالمجد مجدودبن آدم (سنایی غزنوی)	سنایی	۶	حدیقه الحقیقه - سیرالعبادالی المعاد - کارنامه بلخ - دیوان اشعار - رمز: حک - سد	در آغاز، شاعری مداح بود ولی تغییر حال داد و به عرفان روی آورد. وی دوستدار علی (ع) بود.
ابوالقاسم فردوسی	-	۴ و ۵	شاهنامه (قالب مثنوی) نام دیگر شاهنامه ← نامه باستان	در روستای باژ، واقع در منطقه توس خراسان به دنیا آمد. شیعه مذهب بود ۲۵ یا ۳۰ سال برای سرودن شاهنامه رنج کشید.
مشرّفالدین مصلح بن عبدالله	سعدی	۷	بوستان (سعدی نامه) (نظم) (۶۵۵) گلستان (نظم آمیخته با نثر) (۶۵۶) کلیات سعدی (شامل قصاید و غزلیات و قطعات و بوستان و گلستان) به عبارتی کلیات همه آثار سعدی را در خود جای داده است	در شیراز متولد شد در نظامیه بغداد مشغول به تحصیل شد
محمد بن منور	-	۵ و ۶	اسرار التوحید (کتابی که محمد بن منور در احوال پدر بزرگ خود ابوسعید ابوالخیر نگاشته است.	این اثر، نمونه‌ای از شرح حال نویسی است با نثری ساده و جملات کوتاه
ابوحامد محمد بن محمد غزالی	-	۵ و ۶	«نصیحه الملوك» «احیاء العلوم الدین» «کیمیای سعادت» رمز: نکا	از دانشمندان معروف دوره سلجوقی است پدرش مردی بافنده بود و برخی لقب غزالی را به مناسبت شغل پدر می‌دانند. در طابران توس درگذشت و در همان جا مدفون شد
علی اسفندیاری	نیمایوشیج	معاصر	افسانه، ای شب، قصه رنگ پریده رمز: ای شب افسانه، قصه رنگ پریده نیما را شنیده‌ای	در دهکده یوش (از روستاهای مازندران) متولد شد معلمی مهربان به نام «نظام وفا» او را در خط شاعری انداخت از ایشان به عنوان پدر شعر نو یاد می‌شود.
رخشنده اعتصامی (پروین اعتصامی)	پروین	معاصر	دیوان اشعار	در شهر تبریز متولد شد سروده‌های او در زمینه‌های اجتماعی، اخلاقی، و انتقادی است و حالتی اندرزگونه دارد. آرامگاه وی = شهر قم حرم حضرت معصومه (ص)
مرزبان بن رستم شروین پَرم	-	۴	مرزبان نامه (کتابی به شیوه کلیله و دمنه مشتمل بر داستان (تمثیل) (کتاب به زبان طبری «مازندرانی کهن» بوده است)	یکی از اسپهبدان مازندران بود
سعدالدین وراوینی	-	۷	مرزبان نامه	کتاب مرزبان نامه را از زبان طبری به فارسی ترجمه کرد.
جلال‌الدین محمد بلخی	مولوی، مولانا خموش	۷	معروف‌ترین اثر او مثنوی معنوی	کتاب مثنوی معنوی با ۲۶۰۰۰ بیت گنجینه‌ای از معارف اسلامی است آرامگاه مولوی در قونیه ترکیه واقع است.
هلن کلر	-	۱۸۸۰م	بهترین نوشته او ← داستان زندگی من	دانشمند آمریکایی که در نوزده ماهگی در اثر بیماری، شنوایی و بینایی خود را از دست داد وی از درآمد سخنرانی‌ها و کتاب‌های خود آموزشگاه‌های فراوان برای نابینایان تأسیس کرد.

میرزاتقی (محمدتقی بهار) (ملک الشعراء)	بهار	معاصر	سبک‌شناسی - تاریخ احزاب سیاسی دیوان اشعار	در مشهد متولد شد از مکتب ادیب نیشابوری بهره‌مند شد نخستین اشعار سیاسی و اجتماعی خود را در روزنامه خراسان به چاپ رسانید.
عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر	-	۵	قابوس‌نامه (به زبان فارسی)	نام قابوس‌نامه از نام نویسنده که در تاریخ به قابوس دوم معروف است گرفته شده نویسنده این کتاب را با موضوع اخلاقی و تربیتی برای تربیت فرزندش نوشته است.
خواجه نصیرالدین توسی	-	۷	اخلاق ناصری	کتاب اخلاق ناصری نوشته نصیرالدین توسی به زبان فارسی که در نهایت زیبایی سخنان افلاطون و ارسطو را در حکمت عملی بررسی کرده است. استاد وی حاسب بود.
نظامی عروضی	-	۵ و ۶	مجمع‌النوادیر یا چهارمقاله	در سمرقند متولد شد. کتاب چهارمقاله درباره چهار گروه از مردم یعنی دبیر، شاعر، منجم، طبیب نوشته شده است.
خواجه شمس‌الدین محمد	حافظ	۸	دیوان اشعار	معروف به لسان‌الغیب بزرگ‌ترین غزل‌سرای ایران چون قرآن را از بر داشت «حافظ» تخلص گرفت.
ابوریحان بیرونی	-	۴ و ۵	التفهیم - تحقیق ماللهند - آثار الباقیه - قانون مسعودی رمز: اتاق	اوایل عمر را در دربار خوارزمشاهیان گذرانید سپس به دربار قابوس بن وشمگیر رفت و کتاب «آثارالباقیه» را به نام آن پادشاه تألیف کرد سپس با محمود غزنوی همراه شد و در اثر مصاحبت با دانشمندان هندی کتاب تحقیق ماللهند را نگاشت.
محمد گودرزی	-	معاصر	کودکی از جنس نارنجک	شاعر و نویسنده
نورالدین عبدالرحمن جامی	جامی	۹	بهارستان (به تقلید از گلستان) هفت اورنگ (شامل هفت مثنوی به پیروی از خمسه نظامی)	وی به مناسبت محل تولد خویش «جام» و به سبب اردت به شیخ‌الاسلام (احمد جام) جامی تخلص کرد.
فریدالدین محمد عطار نیشابوری	عطار	۶ و ۷	تذکره‌الاولیا (نثر) منطق‌الطیر (نظم) الهی‌نامه (نظم) - مصیبت‌نامه (نظم) رمز ← تمام	عطار به داروفروشی و طبابت اشتغال داشته است
سیدمرتضی آورینی	معروف به سید شهیدان اهل قلم	معاصر	مجموعه‌های «حقیقت» «سرخ» «روایت فتح» و «سراب»	او فیلم‌ساز و سردبیر مجله «سوره» بود.
مجد خوانی		۸	روضه خُلد به پیروی از گلستان سعدی کنزالحکمه - ترجمه منظوم جواهرالنعمه زمخشری	
قیصر امین‌پور	-	معاصر	به قول پرستو - «در کوچه آفتاب» «تنفس صبح» «آینه‌های ناگهان» «مثل چشمه مثل رود» رمز: بت آدم	از شاعران برجسته انقلاب اسلامی

میرزا محمود مازندرانی	فدایی	۱۳	کلیات سوگندنامه (بیش از هفت هزار بیت) این کتاب شامل ۳ بخش است بهره نخست ← مقتل چهار نظام درباره واقعه کربلا بهره دوم ← اشعاری در قالب‌های گوناگون شعری و نوحه‌های عاشورایی بخش سوم ← قصاید تاریخی
محمدحسین بیوک معیری	رهی	معاصر	مجموعه‌ای به نام «سایه» از غزل‌سرایان معاصر و از ترانه‌سرایان بنام ایران
محمدباقر مجلسی	-	۱۱	معرف‌ترین اثر ← بحارالانوار از بزرگ‌ترین و معروف‌ترین دانشمندان دوره صفوی در اصفهان متولد شد.
مفضل بن عمر الکوفی	-	۱ و ۲	توحید مفضل (علامه محمدباقر مجلسی) این کتاب را به فارسی ترجمه کرده است
سعیدالدین محمودبن عبدالکریم شبستری	-	۸	<u>مثنوی گلشن راز</u> (این کتاب را در پاسخ به پرسش‌های امیر سیدحسین هروی، به نظم درآورد.) / <u>حق‌الیقین / شاه‌نامه</u>
باباطاهر	-	۴ و ۵	اشعار دوبیتی (بنام ترانه به گویش محلی) معاصر دوره سلجوقی
آنتوان دوست اگزوپری	-	۱۹۰۰ میلادی	شازده کوچولو (اثر معروف) زمین انسان‌ها پرواز شبانه
رابرت فیشر	-	-	داستان‌های برای فکر کردن استاد رشته تعلیم و تربیت در دانشگاه برنل
ویکتور هوگو	-	۱۸۵۵- ۱۸۰۲م قرن ۱۹ میلادی	بینوایان، کلیسای نتردام پاریس کارگران دریا رمز: بینوایانی که در کلیسای نتردام پاریس بودند کارگران دریا بودند.
سیدمحمدحسین بهجت تبریزی	ابتدا بهجت و بعد شهریار	معاصر	منظومه ترکی «حیدر بابایه سلام» دیوان اشعار
رابعه عدویه	-	۲	در بصره متولد شد در نیکوکاری و پارسایی و پاکدامنی مشهور است در بیت‌المقدس درگذشت
زکریا رازی	-	۳ و ۴	حاوی - القوانین‌الطبیعیه فی‌الحکمه- الفلسفیه - «الطب‌الروحانی»
دکتر علی شریعتی	-	معاصر	«کویر» «اسلام‌شناسی» «فاطمه فاطمه است» رمز = کاف

عصر زندگی شخصیت‌ها

باباطاهر عریان ← معاصر دوره سلجوقی
 محمد غزالی ← از دانشمندان معروف دوره سلجوقی
 حنظله بادغیسی ← معاصر سلسله طاهریان
 ابوریحان بیرونی ← اوایل عمر در دربار خوارزمشاهیان بعد در دربار «قابوس نامه» وشمگیر و در پایان همراه محمود غزنوی (غزنویان)
 یعقوب بن لیث ← موسس سلسله صفاریان
 عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر ← از امرای دانشمند آل زیار
 میرزاحمود فدایی مازندرانی ← دوره قاجار
 محمدباقر مجلسی ← از دانشمندان دوره صفوی

ترین‌ها

مشهورترین شاعر رمانتیک قرن ۱۹ فرانسه ← ویکتور هوگو
 بزرگترین خلیفه عباسی ← هارون الرشید (نسبت به علویان کینه شدید داشت)
 معروفترین اثر مولوی ← مثنوی معنوی
 معروفترین اثر سنت اگزوپری ← شازده کوچولو
 مشهورترین اثر خواجه نصیرالدین توسی ← اخلاق ناصری
 بزرگترین غزل‌سرای ایران ← حضرت حافظ
 نخستین اشعار سیاسی محمدتقی در کدام روزنامه چاپ شد ← روزنامه خراسان
 بهترین نوشته هلن کلر که به واسطه آن شهرت جهانی یافت ← هلن کلر

نکات پراکنده

پنجمین نفری که اسلام آورده است ← ابوذر غفاری
 سردبیر مجله سوره ← شهید سید مرتضی آوینی
 پدر شعر نو ← علی اسفندیاری (نیما یوشیج)
 تشویق‌کننده هلاکو به ایجاد رصدخانه مراغه ← خواجه نصیرالدین توسی
 لقب زال پدر رستم ← دستان / سیاوش ← به معنی دارای اسب سیاه
 موضوع کتاب اخلاق ناصری ← حکمت عملی
 بوستان ← ۱۰ باب / روضه خلد ← ۱۸ باب / گلستان ← ۸ باب / بهارستان ← ۸ باب / پیام پیامبر ← ۱۰ فصل

نظامی گنج‌ای ← نام آثار (پنج گنج = خمسه نظامی)

نظامی عروضی ← مجمع‌النوادر (چهار مقاله)

الهی‌نامه ← خواجه عبدا... انصاری (به نثر)

الهی‌نامه ← عطار (به نظم)

شاهدنامه ← محمود شبستری

سوگ‌نامه ← فدایی مازندرانی

چشمه روشن ← غلامحسین یوسفی

مثل چشمه مثل رود ← قیصر امین‌پور

داستان زندگی من ← هلن کلر

داستان‌هایی برای فکر کردن ← رابرت فیشر

کتاب مرزبان‌نامه به زبان فارسی ← سعیدالدین وراوینی

کتاب مرزبان‌نامه به زبان طبری ← مرزبان بن رستم

مترجم کتاب توحید مفضل به زبان فارسی ← علامه محمدباقر مجلسی

کتاب پیام پیامبر: مجموعه‌هایی از سخنان پیامبر (ص) برگرفته از منابع حدیث است که به کوشش بهاءالدین خرمشاهی و مسعود انصاری در ده فصل تدوین و ترجمه شده

آثار تقلیدشده: کتابهایی که به تقلید گلستان سعدی بودند (نثر آمیخته به نظم) / پریشان (از قآنی) / منشات (قائم مقام فراهانی) /

بهارستان (جامی) / روضه خلد (مجد خوافی) / کتابی به شیوه کلیده و دمنه ← مرزبان‌نامه / کتاب به تقلید از خمسه نظامی ←

کتاب هفت اورنگ (جامی)

سرودن شعر به ۲ زبان

شهریار (فارسی، ترکی) / عنصرالمعالی (فارسی، طبری / سعدی، حافظ (فارسی و عربی)

قرن	شخصیت و آثار
۲	رابعه عدویه
۳	حنظله بادغیسی
۳ و ۴	رازی (آثار حاوی / القوانین الطبيعیه فی الحکمه الفلسفیه / الطب الروحانی)
۴ و ۵	باباطاهر عریان همدانی، ابوریحان بیرونی (آثار: آثارالباقیه، تحقیق ماللهند، التفهیم) فردوسی (شاهنامه)
۵	عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر (اثر: قابوس‌نامه)
۵ و ۶	محمد غزالی (آثار: کیمیای سعادت، نصیحه الملوک، احیاءالعلوم الدین)
۶	سنایی غزنوی (آثار: کارنامه بلخ، حدیقه الحقیقه، دیوان اشعار، سیرالعباد الی المعاد) نظامی عروضی (اثر: «مجمع النوادر یا چهارمقاله» نظامی گنجه‌ای (آثار: مخزن الاسرار، لیلی و مجنون، خسرو و شیرین، هفت پیکر، اسکندرنامه)
۶ و ۷	عطار (الهی‌نامه، مصیبت‌نامه، منطق الطیر، تذکره‌الاولیا) سعیدالدین وراوینی (اثر: مرزبان‌نامه)
۷	خواجه نصیرالدین توسی (اخلاق ناصری) استاد حاسب سعدی (گلستان، بوستان، غزلیات، قصاید و ...) کل آثار = کلیات مولوی (مثنوی معنوی) فیه مافیه، مکاتیب
۸	مجدخوافی (روضه خلد، کنزالحکمه، ترجمه منظوم جواهراللغه زمخشری) حافظ (دیوان اشعار) محمود شبستری (مثنوی گلشن راز، حق‌الیقین، شاهنامه)
۹	عبدالرحمن جامی (آثار: بهارستان، هفت اورنگ)
۱۱ و ۱۲	محمدباقر مجلسی (اثر: بحارالانوار) ← الانوار
۱۳	فدایی مازندرانی (کلیات سوگ‌نامه)
معاصر	امام خمینی (ره)، شهیدسیدمرتضی آوینی (فیلم‌ها: خان‌گزیده‌ها، حقیقت، روایت فتح، سراب) علی اسفندیاری (افسانه، ای شب، قصه رنگ-پریده)، پروین اعتصامی (دیوان اشعار) قیصر امین‌پور (به قول پرستو، در کوچه آفتاب، مثل چشمه مثل رود، تنفس صبح) آینه‌های ناگهان محمدتقی بهار (سبک‌شناسی، تاریخ احزاب سیاسی) شهید محمد جهان‌آرا- بهاءالدین خرمشاهی- دکتر علی شریعتی (فاطمه فاطمه است، کویر، اسلام‌شناسی)- محمدحسین بهجت تبریزی «شهریار»- شهید محمدحسین فهمیده- رهی معیری (سایه)- غلامحسین یوسفی (چشمه روشن)

موفق باشید: ملک